

Mudris Anett

A FELBONTATLAN LEVÉL

Nagymama háttal ült az ajtónak kedves fonott székében. Napok óta erősen az eget és a fákat szemlélte az ablakon át. Napok óta az íróasztalán hevert egy poros, felbontatlan levél. Ahogy közelebb léptem hozzá és megérintettem vállát, összerezsent. Azt hiszem, ez az érintés hozta vissza a szobába.

– Nagyi, lejössz a vacsorához? – Némasága olyan mély volt, hogy nem mertem zavarni. Halkan hozzátettem hát:

– Felhozom neked.

Mikor halkan újra benyitottam, ugyanúgy találtam. Elmerengve fonott székében. Olyan más volt most a szoba. Különös, édes-idegen illat úszott a levegőben, a beomló fény halványsárgára festette a magányában mozdulatlan bútorokat. Nyugalom és béke lepte meg mindig forrongó lelkemet. Talán a halál nyugalma. Nagyi a halálra készül – gondoltam némi ellenállással szívemben. A vacsorát az asztalra helyeztem, ahol már nyoma sem volt a levélnek. Körbenéztem, nem keveredett-e az asztal alá. De nem láttam sehol. Meg sem fordult a fejében, hogy nagyi céltudatos mozdulatokkal újra a helyére tette volna. A polcra. Az egyetlen poros polcra. Mert nagyi mindig ügyelt a tisztaságra, a dolgok helyére, rendjére.

Csak ezt az egy polcot, amelyen a levelet őrizte, ezt nem törölte le sohasem. És én nem mertem megkérdezni tőle, miért. Furcsa volt és én megszoktam furcsaságait. Ha akart, olyan tudott lenni, mint egy kislány, aki belekapaszkodik a semmibe, fecseg, de fecsegése jóleső, feledteti az elviselhetetlennek tűnőt, megnyugtat egyszerűségével. Ha akart, olyan komoly tudott lenni, hogy jelenlétében minden könnyelműség megdermedt, bölcsessége ámulattal teljes zavarba hozott. Néha a hajdani időkről mesélt; nőkről, ruhákról, a viselkedésről, és én szavaira elképzeltem egy egész világot. Megtanított látni, hallani, beszélni, álmodni. „Furcsanagyi”-nak hívtuk. A többi unoka, tudom, sokszor ki-nevette különleges mosolyáért, szavaiért. De én mindig felnéztem rá; szelíd szemekre, színeire, illataira, arcaira. Olyan sok arca volt. Mindennap mást ismertem meg benne. De mindennap jóságot.

Egy valóban furcsa napon, amikor minden testvér engem cibált, és én panaszkodva elé álltam, egy nagyot nevetett és azt mondta: – Ne tö-

rődj velük, anyád is mindig más volt. Szőke és sose barna. – És én nem értettem, mit akar ez jelenteni, csak nevettem vele, mert olyan édesen tudott nevetni. Mindegy volt, mit mond, és annak van-e értelme számomra. Minden a helyére került ezzel a mosollyal. Később eszembe jutott ez a mondat, és megértettem, hogy én is más vagyok, mint ahogyan az anyám is más... és szőke.

Szerettem volna újra átölelni nagyit. Szerettem volna most is fagatni, miért is vagyok más... de csak álltam a szoba közepén, és a mozdulatlan csend engem is megbénított. Titkon fájt, hogy nagyi napok óta bezárkózott, csak nézelődik, hallgatag. Talán tényleg a halálra gondol? Megfordultam, hogy elhagyjam a szobát, mert az a gondolat, hogy nagyi nincs többé, magányossá és gyávává tett. S akkor megpillantottam a poros polcon a levelet. Mégiscsak nagyi volt. Az asztalról a polcra tette. Talán azt hitte, nem veszem észre?! A feladó neve elmosódott, de én éreztem, hogy egy férfi nevét rejti. Nagypapáét. Biztosan.

Nagyi most 77 éves. 23 volt, amikor papához feleségül ment. Azóta minden napot együtt töltöttek, míg papa meg nem halt tavaly márciusban. Azt hittem, nagyi hamar követi majd, hisz gyakran lehet ilyen történeteket hallani. Olyan sírig tartó szerelemre vágytam mindig is, mint az ő szerelmük... Hja...

Halkan elhagytam hát a szobát. Elutaztam. Kezdtem újra csak magamra gondolni, mikor telefont kaptam. Kórház, agygyörcs. Most ott hon fekszik az én mindig beszédes, mozgékony nagy anyám, és nem tud megszólalni sem. Minden dolgomat félbehagyva rohantam hozzá, hogy lássam, lássam, mielőtt elmegy, elhagy... Félttem.

Minden elővigyázatosság nélkül nyitottam szobájába. Minden kétségbeesett félelem kiszaladt a számon. Nagyi csak nézett rám, szeméibe könnyek toltak és folyni kezdtek tehetetlenül, megnedvesítve az arcát, apámét. És én elszégyelltem magam. Siratta gyengeségem, felkészületlen jelenlétem, gyáva rettegésem. Erős akartam lenni, így egy hátrázott mozdulattal megtöröltem az arcomat, homályos szememet, és elkezdtem visszaidézni korábbi szavait hangosan, dacolva minden fájdalommal.

„Amikor elmegyek, nem lesz helye a bánatnak. Mert megnyugszom terheimtől, és várom, amikor Jézus új életre hív elő a sírból. Találkozunk Jézusnál. Boldogan távozom, ne engem, hanem magatokat sirasátok.”

Szelíden nézett rám, hálával. Elismételt szavai neki is újra erőt adtak.

Az éjjeliszekrényen lévő papírra és tollra mutatott. Odaadtam neki. Azt hittem, búcsúzni fog, meg vigasztalni. De ezt írta:

„Nem tudok még elaludni. Nem merek. Segíts!”

Kérlelő tekintetében megláttam a szenvedést.

– Hogyan segítek, nagyí?

A poros polcon lévő levélre mutatott. Odahoztam neki. S még sosem látott módon azt a koszos levelet magához szorította, ajkához emelte, ölelgette. Aztán csak nézte, nézte megbabonázva.

– Nagyí, miért nem bontod fel?

Nem értettem. Évekig őrizni egy levelet, s nem tudni, mi van benne, kicsit őrülségnek tűnő dolog. Most már tudom, hogy félt. Egy elkésett szerelmes levél mindent csak összezavar. Felbontottam. Miközben olvastam a számomra érthetetlen utalásokat, szimbólumokat, nagyí arca lassan változni kezdett, enyhült, pirosodott, s mire a levél végére értem, nagyí egy régi ismerős mosollyal az ajkán elaludt. S egyszerűen értettem meg őt, a furcsaságait és magamat. Szőkeségemet, másságomat. Mindig azt hittem, nagyapa szerelme töltötte be életét. Olyan boldogoknak látszottak. S most kezemben tartottam egy levelet... egy titkot... egy ismeretlen férfi nevével. Nem tudom, kit rejtett a név, de biztos voltam benne, hogy szőke volt. És más.

Nagyí másnap délben hunyt el. Béke sugárzott arcáról. Újra olyanak láttam, mint amilyenek mindig is ismertem. Csak néztem, és nem értettem, mi történt ennek a szikár asszonynak az életében. Fájt, hogy már nem tudhattam meg, ki ez a férfi... és ki nagyapa... féltem erre gondolni. Felbontottam levelét, melyet nekem írt utolsó erejével. Úgy közlöm, ahogy írva volt:

„Drága szeretett unokám!

Búcsúzni nem fogok, mert tudom, hogy csak egy röpké idő lesz, míg nem látjuk egymást. De tartozom neked. A levél miatt. Bár semmit nem érthetél belőle, arra biztosan felfigyeltél, hogy nem nagyapádtól kaptam. Így igaz. Nem csak nagyapádat szerettem. Mindent elsöprő erővel volt jelen életemben egy férfi, az igazi nagyapád. Még kamaszként szerettem bele, és soha nem tudtam elfelejteni. Egyetlen beteljesült szerelmes éjszakánk gyümölcse volt édesanyád. Nem fontos, miért nem lehetünk egymáséi. Nem volt bátorsága engem választani. De talán így jobb. Mindig ekként vigasztaltam magam. Így jobb. De sosem voltam erről igazán meggyőződve. Bizony, nagyanyád nem egy szent. De nagyapádat sohasem csaptam be. Tudott a babáról, a férfiről,

a szerelemről. Ő már régóta udvarolt nekem, évek óta. Istenem, mennyire kitartó és türelmes volt. És én rábíztam magam. Ez a levél, amit éveken keresztül őrizgettem, későn talált meg. Már nagyapa felesége voltam. Azért írom le, hogy soha ne ess, lányom, ilyen hibába. Minden-nel szembe kell nézni. Egy életen át kételkedtem a nagyapád iránt érzett szerelmemben. Nem mertem elhinni, hogy ez igazi. Közénk állt egy levél, az egyetlen dolog, amiről ő nem tudott. Félttem felbontani. Rettegtem, hogy tönkre teszi addigi felépített életünket. Hogy be kell majd ismernem, hogy csak az a férfi fér meg a szívemben, akié soha nem lehetek. Félttem, hogy hazugságban kell leélnem az életem. De eldobni sem volt erőm. Ragaszkodtam hozzá, és mindenhez, amihez kö-zünk volt. Ő, lányom, mily ostoba és gyáva voltam. Úgy sajnálom, hogy halálomon kellett megértenem, hogy én igaz szerelemmel szerettem... nagyapádat. Senki mást. És most boldogan távozom. Mert igaz volt minden közös percünk. Bár soha ne kételkedtem volna. Kérlek, lányom, őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet. Ami csak egy ideig ragyog, ami feltűnik és eltűnik, hogyan lehetne igaz? Ami csak a nagy szavakat ismeri, de a tettektől retteg, hogyan is lehetne igaz? A múltakon túl kell lépni. És egész arccal kell a jelen felé fordulni, s akkor látni fogsz. Okulj, lányom.

Szerető nagyanyád”

Nehéz sóhajjal hajtottam össze a levelet az idegen férfi levelével együtt. Ma is én őrzöm nagyí életét, szerelmét. Fájdalommal gondolok arra, hogy nagyí hallgatása, titka nem csak őt méltelyezte meg.

Ha ismerhettem volna történetét, talán nem győzött volna le a félelem, a szegény. Nagyí értette volna. Megértette volna, tudom, és nem kellett volna egyedül küzdenem tetteim terhével. Bár én sem törtem meg harmadik generációként családunk átokként hordozott bűnét, de ismerve a szőke utat, nem nyugszom, amíg harmadízig meg nem látom a bűn felett uralkodó jót gyermekeimben. Mert bár, nagyí, ma mégiscsak magamra hagytál; megszülöm újra meg nem született gyermekeim.

Vár, 2008/3.

(Mudris Anett 1984-ben született Székesfehérvárott. Prózát ír.)